

Høringsvar - Forslag til lov om informasjonstilgang m.m. for utvalg som skal undersøke saker om overgrep begått av helsepersonell mot pasienter i perioden 2010 til 2020.

Nasjonalt senter for erfaringskompetanse innen psykisk helse (erfaringskompetanse.no) synes det er viktig og bra at det er oppnevnt et utvalg som skal granske overgrep begått av helsepersonell for å hindre dette.

Denne høringsrunden handler imidlertid om det juridiske mandatet til gruppen og innhenting av taushetspliktige opplysninger, og det oppfatter vi som mer komplisert:

Pasienter vil selvsagt ha svært ulike erfaringer, utfordringer, reaksjoner og meninger. Vi vet at mange pasienter er svært opptatt av taushetsplikten, og at ikke utenforstående får innsyn i private opplysninger. Samtidig vet vi at mange er opptatt av rettsikkerhet, og det er selvsagt viktig at overgrep blir avdekket, særlig når disse begås av helsepersonell. Det er sannsynlig at det vil bli avdekket overgrep av utvalget som ikke er anmeldt, og avdekking er viktig både for å ivareta de som allerede har blitt utsatt for overgrep, og for å forebygge fremtidige overgrep.

Noen pasienter kan imidlertid oppleve avsløringen av overgrep som en ekstra belastning, av flere grunner. Dette kan avhjelpes til en viss grad, men ikke helt, av at pasienter ikke blir pålagt å uttale seg. Det beste ville være om pasienter kan motsette seg at utvalget får tilgang til nettopp deres opplysninger, men det er vi usikre på om er praktisk gjennomførbart.

Våre konklusjoner etter drøftinger av ulike sider ved dette blir:

- Taushetsplikten er helt sentral for tillit i helsevesenet, og vi vet at det for mange pasienter oppleves som et overgrep at uvedkommende får tilgang til deres opplysninger.
- Etter som dette er et oppdrag av stor betydning for rettsikkerheten til tidligere pasienter, og også generell sikkerhet for fremtidige pasienter, ser vi imidlertid at det er nødvendig at utvalget får tilgang til taushetsbelagte opplysninger.
- Det er avgjørende at så få personer som overhodet mulig får tilgang til disse opplysningene, og det er derfor viktig med stabilt støttepersonale for utvalget. Alle utvalgsmedlemmer må få grundig opplæring i hva taushetsplikten i dette tilfellet innebærer.
- Det er også viktig at denne loven ikke skaper presedens for kommende utvalg, og at vi ikke får en generell uthuling av taushetsplikten.
- Det er viktig at ingen pasienter presses, direkte eller indirekte, til å oppgi opplysninger.
- Det er sannsynlig at noen pasienter vil oppleve utvalgets arbeid som retraumatiserende. Dette bør man ta hensyn til i det praktiske arbeidet (f.eks ikke kontakte pasienter rett før ferie, sørge for at det i evt. brev fremkommer tydelige opplysninger om hvor pasienter kan ta kontakt ved behov, osv.). Det er også viktig at pasienter som får betydelige vansker eller blir retraumatisert av utvalgets arbeid, eller blir påvirket på andre måter (f.eks. får avbrutt pågående behandling), blir ivaretatt på en god måte, og får rask tilgang til nødvendig behandling eller støtte.